

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipșani 35

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Un număr costă 5 cențuri v. a. sau 18 bani rom.

Dobriținul și politica ungurească.

Dacă este în statul unguresc un deva afară de Budapesta vre-un centru politic de importanță pentru Unguri, negreșit că în locul prim este Dobriținul. În 1849 când campionii șovinismului cu guvernul lor de atunci nu s'au mai simțit siguri în Budapesta, și-au luat refugiu la Dobrițin. Ear' când a fost se pună cașt ac revoluțiunii, tot Dobriținul a fost, în care s'a consumat nebunia cea mai mare politică.

Șovinistii de atunci n'au găsit în toată Țeara-Ungurească loc mai potrivit pentru proclamarea desfacerii totale de către Austria și pentru declararea Casei Habsburgilor de detronată. Dobriținenii cederă atunci, când s'au petrecut actele cele de tristă aducere aminte pentru patria întreagă și pentru patrioții care aveau vederi mai largi și mai departate politice, că s'a scoborât raiul în stradele și piațele lor. Cetatea lor li-se părea că este centrul pământului.

Cât a ținut bucuria închipuirilor purtate de șovinism și fanaticism este cunoscut. Ungurii înșiși au caracterizat foarte potrivit situația de atunci prin cuvintele *pietășd királyság* (regatul de Rusali sau de Joi până mai apoi).

Însă ori-și-cât de scurtă a fost iluziunea atunci, pentru Unguri a fost de tot puțin instructivă. Abia a trecut catastrofa peste capetele lor și a și început a încofă erăși șovinismul.

În lăuntrul în țeară era nutrit de succesele unor calumniatori, care nu se sfiau a calumnia pe popoarele credincioase Tronului, că sânt rusofile și că țin legături cu Rușii. Între acestea erau socotiți și înegriți din partea calumniatorilor și Românii. Mai cu seama cei greco-orientali.

"Rubla pe drum" încât privește părțile locuite de Români este o invenție reuțăcioasă jidano-maghiară. Și era întrebuintă cu succes, pentru-că pe puternicii dălei îi vedem pornind imediat, după trântirea revoluțiunii, goane asupra Românilor, căror însuși li-au pus capăt, sau li-au luat ascușul pășirea energică a episcopului Andrei Șaguna. *)

În afară Ungurii întorceau foaia. În Franța, în Italia și în Germania, din popoarele credincioase, între care în măsură considerabilă au fost și Românii, faceau instrumente în mâna camarii reacționare din Viena.

*) A se vedă "Memorialul" de N. Popea.

Duplicitatea aceasta a fost nutrită continuu prin conspirațiuni, prin scripte, prin tipărituri secrete de oameni cu sentimente revoluționare.

Anul 1860, în care s'a topit neaua și ghiata absolutismului, a dat holda șovinistă cât se poate de înfrățită pe față. Partidul "Tigrilor" cu Col. Tisza în frunte era răsărit verde și frumos în Dobrițin și în giurul Dobriținului cu deosebire. Și dela această Romă calvină s'a răspândit între toți Ungurii genuini.

Ear' ce s'a prăsit șovinist din focalul șovinismului, s'a păstrat până în era cea nouă și de aci încolo chiar și după-ce Col. Tisza a trecut în ceata moderaților, pentru-ca să poată ajunge la guvern.

Nici o mirare, dacă Dobriținul și-a păstrat firea șovinistă până în momentul de față, și dacă sosind Dr. Lucaciucolo pentru a se prezenta înaintea tribunalului de presă, a fost întâmpinat, cum poate fi întâmpinat de nise fanatici infiltrați de șovinismul cel mai cras.

Dobriținul și-ar fi negat firea sa politică, în care se vede că este crescut din tinerețele sale cele mai fragede. El nu mai era el, dacă se arăta liniștit și dacă nu se amesteca deloc în afacerea de presă a Drului Lucaciucolo. Dobriținul ar fi venit în contradicție cu aceia, care i-au dat educațiunea politică, dacă afacerea de presă o abandona pe seama juraților, a procurorului și a tribunalului.

Nu. Dobriținenii s'au făcut corul dramatic al dramei: proces de presă. Și mulțumită prudenței presidentului tribunalului, căpitanului de poliție și hotelierului dela "Bika", că drama nu s'a strămutat în tragedie. "Intelligența" din Dobrițin, după-cum ne informează dărele unguresci, era în stare să înțeleze ceva tragic. Ea era capabilă de a imita pe colegii dela Turda, Șimleu și Arad și poate se-i întreacă, dacă nu da de obstacolele prudenței și circumspecțiunii unor bărbați superiori în judecata situațiunii.

Cu toate acestea Dobriținul n'a perdut nimica din importanța sa politică. Și atât cât a putut demonstra este de ajuns, ca să arete, cum sciu cetățenii și respecta dreptul de cetățean la conștientii lor, dacă acestia sânt de altă naționalitate, cu alte vederi politice. Dobriținul a demonstrat, că liberalismul seu e terorismul.

Dar' nici cu atâta nu se sfârșesc însemnătatea sa politică.

"Intelligența" Dobriținului a expus nu numai patriei, ci lumii valoarea liberalismului, adecă terorismului seu. Cel puțin față cu Românii au

arătat că terorismul unguresc din Dobrițin s'a dovedit cu totul impotent.

Acusatul Dr. Lucaciucolo n'a luat în nici o considerațiune terorismul exercitat de intelligența Dobriținului. Poate tocmai în fața terorismului a stat ca stâncă de granit. A stat neclintit pe baza ce i-a dat legea pozitivă ungurească și a vorbit și s'a apărut românesc și numai românesc.

Și împregiurarea aceasta încă nu e de mai puțină importanță politică.

A răsună limba română între mureii Dobriținului și chiar în sala tribunalului, înaintea judecătorilor și a juraților este egal cu a dice șovinismului: "nu-mi pasă de tine". Prin aceasta însă cade una dintre forțele cele mai prețioase ale șovinismului unguresc.

Mai este încă și altă importanță în cestiu.

Dobriținenilor când li-s'a făcut plăcerea de a judeca pe un acusat român, li-s'a dus și calul troianic al limbii române în cetate. În acea cetate, din care limba aceasta fu dată afară încă înainte de timpul când Dobriținenii din suburbii, întrebați fiind de ce colindă ca Românii la Crăciun, răspundeau cu jale: *"hiszen mi is olajok vagynak"*.

Și după-cum cetim, cu tot năcazul asupra Românilor, Dobriținenii aușind pe Dr. Lucaciucolo vorbind, au aflat că limba Românilor e frumoasă limbă.

Să nu fie aceasta un *bonum omen*, că au să o mai audă?

Dobriținul, după-cum vedem a avut și are rol în politica ungurească. Numai că rolul ce l'a avut și îl are, este rolul acelora, care dau de dat, dar' nici-când nu sciu unde are să crepe.

În Dobrițin s'a declarat Ungaria desfăcută de către Austria, ca să rămână împreună cu aceasta. În Dobrițin s'a declarat casa Habsburgilor detronată, ca Tronul să rămână la Habsburgi. În Dobrițin s'a înecat acum terorismul Românilor, ca terorismul să se dea de gol, că asupra Românilor n'are puterea care Ungurii și-au închipuit că trebuie să o aibă.

Ca Românii să totodată ca cetățeni iubitori de patrie numai cu părere de rău constatăm rolul cel nefast ce Dobriținul mai cu seamă de un jumătate de secol încoace a luat asupra-și.

Am dorit, și încă în toată sinceritatea, ca se-și schimbe rolul și se-și schimbe toți câți ași sânt cuprinși de șovinism, dând curentului politic și între Unguri o direcțiune mai sănătoasă și folositoare. În chipul acesta Dobriținul în politica ungurească ar deveni

un far, de care s'ar bucura toți compatrioții, fără deosebire de naționalitate.

Într-aceasta am găsi de sigur și garanția, că criza actuală are să fie terminată și n'are să iee dimensiunile, care le prognoștează "Pesti Napló" și alte diare ale opozițiunii unguresci.

ADRESE DE ADERENȚĂ

pentru

Dr. LUCACIU.

Telegrama adresată dlui Dr. Vasile Lucaciucolo de studențimea universitară din București:

"Te salutăm martir al unei cauze sfinte și drepte, apostol convins al unui popor ce suferă în lanțuri.

"Vina Ta e că ai ridicat masca fătarniciei spre a se vedea de întreaga Europă cultă și generoasă, că în mijlocul ei și la sfârșitul secolului al XIX-lea se află un popor, care sub masca liberalismului ascunde cea mai înfiorătoare tiranie.

"Dreapta Voastră cauză mai curând sau mai târziu va triumfa în ciuda dușmanilor seculari, căci energia, devotamentul, abnegația și curajul cu care luptați contra barbariei și tiraniei degheșate, e garanția cea mai sigură a reușitei.

"Ei cred, orbi de fanaticism, că prin amendă, persecuție și închisoare pot stinge focul sacru al patriotismului luminat, care s'a aprins în Voi și Vă conduce cu bărbăție prin luptă la victorie.

"Dar' sânt înșelați în așteptările lor, căci pe de o parte grăbește sosirea dălei fatale, ear' pe de alta constituie o pată pe numele acelora care se servesc de asemenea mijloace spre a ține în lanțurile sclăviei un popor întreg.

"Dacă e adevărat că suferințele împărtășite devin mai suportabile, să fii sigur că împreună cu Tine suferi întregul popor românesc, ce așteaptă prin Voi mântuirea lui.

"Popoarele ce au fericirea să aibă conducători ca Voi ori care ar fi inimizii lor, privesc cu încredere în viitor și văd soarele libertății apărând la orizont.

Cornel So. Axente, Emil. Antonescu, Aurel Iliescu, Dimitriu Policar, Ștefănescu Goangă, Emil Pantazi, I. Florescu (Olt), Cihosky St., Alexandru Ciura, I. Vădescu, Orășan Stefan, Oct. A. Axente, Cesar Dimopol, Grigore Ianza, Petrovici, I. Zaharia, Oscar Chiriacescu, N. Ștefănescu, Ilie Păunescu, I. D. Popescu, Păvulescu, Emil M. Teodorescu, Gr. Stângaciucolo, Ioan Merișescu, Ioan Dinescu B., G. Rădulescu, Pascal, Alexandru Iacovache, H. Demetrescu, D. Ionescu, Slăniceanu, Chiriac, I. Ionescu, C. M. Radovici, Polichroniade G., George G. Tiroiu, George Cotici,

G. Răureanu, N. Vlahidescu, N. Teodorescu, M. Petrescu, G. P. Bomola, Ioan Popescu, I. C. Crețu, C. Anastasiu, C. M. Opreșcu, S. Cogălniceanu, George Raneth, C. Radian, Gr. Teodorescu, Radu R. Stanian, C. R. Marinescu, G. A. Radian, Giuriade Gheorghe, Alexandru Giulea, G. Bottea, S. Chiriacescu, Ilie I. Ionescu, Ioan Odoru, I. N. Constantinescu, I. Demetrescu, Const. I. Orghidan, V. Clineanu, Ioan Berceanu, Petre Eliade, A. Plesniță, Pandele Părscoveanu (Caracal), A. C. Savinescu, N. Ștefănescu, I. Basarabescu, V. St. Vlădescu, D. Dragomirescu, N. E. Mihăilescu, B. B. Varlam, I. St. Scodărescu, I. Bidu, I. Mihăilescu, E. Dinescu, Miximilian Lupoiaca, Constantin G. Ionescu, N. Demetrescu-Cuca.

Urmează alte multe iscălituri.

Subsemnații cetățeni gălățeni am adresat prin mijlocirea redacțiunii "Tribunei" venerabilului Dr. Lucaciucolo următoarea telegramă cu nr. 7233:

"Admirăm curajul și demnitatea, cu care susții cauza românismului. Nedreptatea ce ți se face, să nu Te descurajeze, ci să Te înăsprească în luptă, pentru apărarea existenței noastre. Suferințele Tale le împărtășim cu toții. Luptă înainte, mărește luptă, căci toți Românii vor fi cu Tine."

Rusu, Petrovici, Codreanu, Coltofeanu, Dobrea, Bunea, Dimitriu, Grama, Popescu, Surdu, Nicolescu, Mosora, Moser, Terianu, Pavelescu, Ionescu, Pap, Procopianu, Blandu, Popa, Muntean, Marinescu etc.

Deoarece ni-se face cunoscut prin o telegramă a oficiului din Brașov nr. 8580, că telegrama noastră este oprită prin ordin ministerial, Vă rugăm a publica în diarul "Tribuna" sus menționata telegramă.

Galați, 10 Noembrie 1892.

Cetățenii gălățeni.

Drului Vasile Lucaciucolo, martirul gîntei române în Șişesci.

Ilustre bărbat!

Ca un atlet viteaz ai stat neînfrânt în fața dușmanilor din Dobrițin, ni-ai făcut onoare prin ținuta-ți bărbătească, geniul românismului L'ai redeșteptat până în cea din urmă colibă a poporului românesc, în saele acelor juși... care Te-au judecat ca pe un mielăciul blând.

Te-au judecat, dar' prin aceasta cauza română doară fînită este? Oho! Geniul românismului prin Tine, Ilustre bărbate, va triumfa cu o oară mai în grabă.

FOIȚA "TRIBUNEI".

Bibliografie.

Primim dela dl Rudow următoarele:

Pentru a evita o interpretațiune falsă, trebuie să observ la șirele lui Bogdan din nr. 242 al "Tribunei", că d-lui a cetit manuscrisul întreg ce l'am trimis și ce s'a tipărit, cum chiar d-lui mi-a scris de mai multe ori. Într-adevăr dintre cele aproape 200 de pagini se află vre-o 20 pag. singuratic, pe care d-lui n'a observat nimic, dar' nici-odată măcar două pag. după o altă. Afară sau mai bine d-lui cu acestea d-lui mi-a scris 140 pagini în octav mare (format obișnuit al scrisorilor); deci eu fiind om onest, n'aveam numai dreptul, ci chiar datorită să-l numesc, nu ca colaborator, dar' ca revisor al cărții.

Dacă totuși am folosit din ale sale numai puține pagini, cauza e că am găsit aici o mulțime de cărți și mai ales de foi pe care nu le puteam căpăta în Germania. Într-însele am cetit tocmai ceea ce îmi scrisese dl Bogdan. Numai câte-odată a fost judecată lui mai severă, mai ales despre cei dincoace, încât am îmblândit-o, nevrînd să stîrnesc iritate la Români și desprețuire la străini. De altmintearea noi am fost mai totdeauna de una și aceeași părere, așa și despre paginile care păreau de prisos, adecă o înșirare a scrierilor vechi (traducerilor bisericicești).

Asta e singura parte a manuscrisului pe care d-lui n'a cetit-o, precum spune el însuși.

Afară de aceasta d-lui a cetit din periodul cel din urmă numai nrul 1 (Direcția Nouă), fiindcă l'am prelucrat cu totul și am adăugat părțile celelalte după-ce am sosit aici. Dar' m'am înțeles cu domnul B. mai despre fiecare scriitor, unde aveam să-l pun, până în sfîrșit nu am mai primit răspuns, d-lui fiind ear' bolnav.

Toate acestea le pot dovedi din scrisorile domnului B. Dacă mi-ar fi scris adresa, demult i-aș fi trimis cartea și sînt sigur că d-lui însuși ar fi gândit că șirele sale sînt de prisos.

Acum am să trec la dl ABC. în coadă. (dacă el voese așa).

D-lui spune pe pag. 973 că epoca lui Maior ș. c. l., e considerată de mine ca un reflex al revoluțiunii franceze.

Earăși n'a putut sau n'a vrut să cetească vorbele mele, adecă: "După-ce arătașe Franța 1789 urm. ce poate un popor față cu tiranii sei, Românii începură a urmări pilda aceasta. Dar' mai înainte trebuie să spunem ceva asupra câtorva Ardeleni (Maior ș. c. l. pag. 35—42), care au pregătit drumul". Apoi m'am întors la revoluțiunea franceză, care după pag. 12 a dus la răscoala lui Tudor. (Vezi pag. 45.)

Unde am spus ceea ce am spus după dl ABC? D-lui numai pune pe Maior în loc de Tudor și gata e — coțcăria.

Dar' dacă d-lui voese escamotare, atunci să n'o facă cel puțin într'un mod așa de neghiob.

Tocmai așa d-lui n'a putut sau n'a vrut să înțeleagă locul următor (pag. 40). Ce are a face anul născerii lui Niebuhr cu dăsele mele? Întrebarea e numai: A învîțat Maior ș. c. l. dela el, cum se scrie istoria? Ce cantă aici Muratori? Întrebarea nu e, dacă au avut Maior ș. c. l. dascăli buni, ci numai dacă au învîțat dela ei cum se cade. De ce amintesc d-lui, că eu n'am cetit toate? Întrebarea e. dacă a folosit Maior ș. c. l. lucrările de model. Nu cumva toate cărțile românesce sînt de model? Deci toate acestea n'au de a face nimic cu lucrul din cestiu. Și d-lui "nu s'a oprit la nimicuri!"

Care e "terminalul de comparație cel puțin cu ceva mai înalt în literatura istoriei moderne germane decât Giesebrecht?"

În sfîrșit parcă ajunge d-lui la cele ce am spus. Dar' numai pare așa, căci în loc de istoria (mai exact istoriografia) modernă a Germanilor (adecă care tractează despre Germanii) d-lui pune "literatura istoriei germ." (adecă scrisă de Germanii).

Cine deci scrie mai bine despre istoria germană decât Giesebrecht? Sau dacă d-lui n'a înțeles că am vorbit despre istoria Germanilor (nu despre cea scrisă de Germanii) — nu cumva Șincai e mai mare decât Ranke, Mommsen, Curtius șel?

Asta de sigur ar fi o greșeală enormă, dacă d-lui nu o va concede, rămâne numai coțcăria.

Așa d-lui merge înainte.

1. După mine Bărnuț ar fi propus unirea tuturor Românilor. Nu după mine d-le, ci

după "Dreptul publ. al Rom." (pag. 396), unde se dice: "Scopul meu e a chema pe Români la uniune națională". Nu vorbesce despre "națiunea rom.", "universitatea națiunii rom.", (pag. 432), "națiunea adunându-se din toate părțile" (pag. 394)? Se înțelege că Bărnuț vorbesce numai despre cei de dincoace, dacă dl ABC. înțelege altceva, e treaba lui.

2. După mine I. Maiorescu e mai cumințe decât B. De sigur, căci M. n'a spus asemenea prostii, cum am adus una pe p. 134.

3. În loc să caut rădăcinile acestei personalități... spun numai că inspiră B. Frumos! Să caut rădăcinile unui om care a scris în o limbă neînțeleasă de toți Românii care nu cunosc limba latină, a cărui carte știința abia o poate lua în serios (vezi T. Maiorescu despre B.)! Pentru istoria politică B. e însemnat, am spus-o destul de lămurit; dar' când va înțelege dl ABC. că eu nu am scris ist. politică?

4. Aferim istorie ardelenască! De ce? Nu cumva au crescut Românii pe copacii Carpaților? Dacă Ardealul e al lor, de ce "Tribuna" în fiecare număr vorbesce în contra "stăpînului maghiar"? Eată Don Quijote luptându-se cu morile de vînt (fapte istorice)!

5. Unde am comparat pe Bărnuț cu Wilberforce? Dl ABC. ear' n'a putut sau n'a vrut să înțeleagă, că eu am combătut numai părerea, că cuvîntarea lui B. ar fi cea mai importantă. Și așa va judeca ori-cine scie că B. n'a eliberat pe nimenea, pe când W. a deslăntuit milioane de sclavi.

Și precum d-lui accentuează numai cele-oc pe spun spre a micșora pe B., așa el amintesc în sfîrșit numai cele-oc pe spun spre lauda lui Vulcan, rețîcînd că el după mine e abia poet (pag. 186), ci jurnalist. Și că d-lui ca atare are meritele sale, a recunoscut-o nu numai Academia, ci o vor recunoască și alții, deși el a publicat multe minciuni.

Dar' nu-i destul cu asta. Dl ABC. spune că ar fi o laudă pentru Vulcan că cîntecele sale sînt Heine și Petőfi pe românesce, adecă că el numai a tradus pe amîndoi. D-lui spune că "Lira mea" ar fi mai coaptă decât orice de V., pe când eu am spus numai că ea e mai coaptă decât cîntecele de amor. Ce fel de critică e aceasta? Tocmai ca-și-cînd ai tăia 2 statue prin mijloc, a-i lipi laolaltă jumătățile de jos și cele de sus, și atunci ai striga în gura mare: Eată prostie!

Se înțelege, că așa e ușor să găsești "greșeli enorme". Dar' afară de această neonestitate d-lui a dovedit numai că d-lui judecă altfel decât judec eu; însă judecata mea fiind tocmai aceea a dlui Maiorescu, las să hotărască alții căruia îi lipsește "intuiția aceea genială", dlui Maiorescu sau dlui ABC.

Mai departe, ce va să dăcă "că corespundența mea n'a avut loc numai între câțiva oameni cunosători?"

Dnii Maiorescu, Negruzzi, A. C. Cuza, G. și I. Bogdan, Manliu și M. Pompiliu (prin mijlocirea nevastei mele) mi-au dat deslăsură asupra altora. Cine dintre acestia nu e cu noi? O mulțime de alții i-am întrebat numai asupra vieții lor proprii.

Tu ești, și vei fi de întreagă Europa preamărit, ear' vrășmașii Tăi — și ai noștri — despiciași.

Primesce, Ilustre bărbat, simțimentele mele de iubire și de aderență.

Trăească soarele românismului Dr. V. Lucaciul!!

Spulbere-se norii cei negri din giurul lui!

Geniul românismului redeșteptat prin Dr. Lucaciul înflorescă!

Peară becienicii de trădătorii!

Lăpușul-român, la 21 Noemv. 1892.

Ioșif Nemeș, cooper. gr.-cat.

Primirea noului guvern.

Cetitorii noștri canose deja cuprinsul discursului-program ce noul ministru Wekerle a rostit în ședința dela 21 Noemvrie a parlamentului maghiar.

Nu puțin interesant este a ști însă și impresia ce acest discurs a făcut asupra partidelor politice maghiare și mai ales atitudinea ce partidele au luat-o numai decât față cu noul ministru.

Vom da aci un scurt resumat al discursurilor rostite cu această ocaziune.

Eötvös Károly, noul președinte al partidei kossuthiste declară că și față cu noul guvern partida kossuthistă își va avea atitudinea din trecut: va lupta cu toate puterile pentru independența deservită Ungariei. Din acest punct de vedere protestează în contra cuvintelor primului-ministru care a spus că dualismul dela 1867 ar fi făcut pentru vecie, că el se întemeiază pe lege fundamentală. În privința libertății alegerilor dăce această e o cauză, care imediat ar trebui să ocupe pe guvern, cauză care trebuie rezolvată fără nicio întârziere. Ar fi dorit deasemenea, ca noul ministru, dacă vrea să facă reformarea justiției și a administrației, apoi ar fi trebuit să declare că va începe cu reformarea justiției militare, întemeiată pe nisece legi barbare.

Contele *Apponyi* Albert, șeful partidului național a spus că declarația noului guvern, privitor la pactul dela 1867 cuprinde în sine o mare deosebire în comparație cu politica guvernului trecut. *Wekerle* spune anume că și va da silință să ajungă la valoarea toate drepturile națiunii maghiare înscrise în acel pact, ceea ce guvernul trecut nu a făcut. Ar fi dorit însă ca primul-ministru să facă declarațiuni și privitor la întreținerea curții regale maghiare, și anume că întesce organizarea acestei curți în așa chip, ca statul maghiar să apară ca stat independent. Regretă însă, că nu găsește în declarațiunile primului-ministru nici un pasagiu care să fie garanție că reforma parlamentară se va face. Și anume nu a spus primul-ministru dacă se va face întâi judicatura curială? Foarte vagă i se pare apoi oratorului declarația lui *Wekerle* privitoare la cestiunile religioase. A dăce că se vor lua toate măsurile, ca libertatea confesională să fie garantată, ca nici o confesiune să nu fie vătămăta cu ceva, sunt lucruri foarte vagi. Dându-și seama de situație, noul guvern trebuia să declare: Ne vom da silința să restabilim pacea religioasă, conturbată prin activitatea guvernului de până aci. Confus i se pare apoi ceea ce

În sfârșit mai întreb: Care sunt stațiile pentru 1x1 până la școala primară? Dacă Românii vor învăța aceasta la universitate, de sigur l-auș pofti pe dl ABC. acolo, și cu bucurie aș îngădui că expresia mea de „ABC. schütz“ e necuviincioasă. Până atunci însă se nu se ostenească dumnealui învățându-mă despre ceea ce e cuviincios ori ba, și mai ales despre „greșeliile mele enorme“, căci cele înșirate de el sunt numai născocite.

Tochmai așa cu mult sentiment „patriotic“ și cu puțină știință Românii l-au răspuns domnului T. Maiorescu, când li-a spus adevărul. Punctul meu de vedere e esențialmente al d-sale, de aceea, cum au amuțit demult criticii sau clevețitorii d-sale, așa cred că vor amuți în sfârșit și față cu mine, precum s'a întâmplat deja în Germania.

Că eu am apucat calea cea dreaptă, asta se vede încă destul de lămurit prin faptul, că unii critici spun tochmai contrarul celorlalți.

Așa dl Vulcan, pe care l-am lăudat prea mult după dl ABC, e iritat că nu l'am lăudat destul, (vezi „Adevărul“, 28 Octomv. 1892), atât de iritat, încât spune pe o jumătate de pagină, afară de lucruri nedovedite, 10 (dece) neadevăruri, între care și vestitul al domnului ABC despre 2x2, și atunci spune că nu poate rămâne „serios“, dar totuși voese să mă învețe pe mine, unde se află nivelul științei. Și asta dumnealui o numește critică!

Dacă aș povesti că omul acesta e membru unei academii de științe, de sigur ar rîde

primul-ministru a spus referitor la introducerea matriculelor de stat, o măsură provizorie numai în ceea ce privește rezolvarea cestiunilor religioase.

Cât despre reforma dreptului de căsătorie dăce, că declarația primului ministru este cât se poate de nenorocită. De sine se înțelege, că Coroana are dreptul să sancționeze ori nu, să schimbe ori să propună a se șterge pasage din proiect. Dacă guvernul are însă precizată cu deservire atitudinea sa în această chestie, dacă își are proiectul întocmit și s'a înțeles și cu Coroana, de ce face atunci declarația privitoare la dreptul Coroanei. Nimic ca această declarație nu arată, că situația guvernului este slabă, că el nu este sigur dacă în decursul discuțiunii nu se vor pute ivi conflicte, asupra cărora ați guvernul nu este nici decât orientat. Importanța principiară nu are deci schimbarea actuală de guvern, deoarece în această importantă afacere lucrurile nu au progresat deloc.

Înterupt fiind de guvernamentali și întrebând, dacă dînsul vrea introducerea căsătoriei civile obligate, contele *Apponyi* spune, că nici-o dată nu a făcut declarație privitor la forma căsătoriei civile. Pentru dînsul principalul lucru este să se lăcească relele. Dăce că de altfel înainte cu 14 zile nici guvernamentali nu s'au declarat pentru forma pe care ați o susțin, adică obligativitatea căsătoriei civile. De altfel dacă guvernul crede, după informațiunile ce i s'le va fi luat, că în chipul acesta se poate sana mai practic, fără sguduituri mari, chestia religioasă, el n'are nimic împotrivă.

Terminează zicînd: „Situația politică actuală se caracterizează mai ales prin faptul, că pe lîngă și îndărătul guvernului constituțional răspunător sunt influențe secrete fără răspundere de așa natură, că și pe lîngă cel mai bun program exclud ori-ce încredere“.

Ugron Gábor dăce că *Wekerle* s'a dus la Viena cu speranța că se va reîntoarce cu noue cuceriri, și când colo nu a adus cu sine decât doi miniștri noi.

Dăce apoi: „Guvernul trebuia să facă declarații și privitor la împărțirea mai dreaptă a cercurilor electorale. Până-ce legislațiunea nu se va reforma pe alte baze, pe baze moderne, constituționale, până-ce curățenia legislațiunii nu se va garanta printr-o lege, este zadarnică ori-ce lucrare îndreptată într'acolo, ca administrația să se centralizeze“.

Dacă cineva ocupând scaunul presidential al guvernului Ungariei vine înainte cu un șir întreg de reforme și nu se pronunță în cestia naționalităților, apoi cu drept cuvînt putem să ne îngrijim, pentru-că ori-și-cine ar fi pus în fruntea legislațiunii, înainte de toate stă principiul, că țara aceasta e maghiară, că statul acesta trebuie să rămână maghiar, caracterul de stat național maghiar trebuie să ese la iveală cu orice ocazie“.

Terminează spunînd că n'are încredere în actualul guvern, căci comploturile ca mîne pot să înceapă și în contra lui *Wekerle*, după-cum comploturile aceleiași majorități au făcut să cadă *Szapáry*.

Oratorilor opoziționali li-a răspuns tot *Wekerle*. El a spus că a luat guvernul pe temeiul unor principii, la a căror realizare tinde. Crede că pe nedrept li atacă opoziția pentru lucruri ce nu sunt în programul seu.

nu numai Germania, ci Aposul întreg. De aceea nu pot sta la vorbă cu dumnealui.

Asemenea, pe când Românii cred că i-am „insultat“ (spunînd adevărul curat), Maghiarii sînt turbăți, că i-am onorat prea mult pe Români, ocupându-mă cu dînșii. Altă-dată a'o voiu face, cel puțin până nu găsesc — dacă nu puterea, cel puțin voința de o critică cum se cade.

Bine a spus domnul V. Branisce, pag. 953 a „Tribunei“: „Știința noastră, întrucât putem vorbi de ea, oarbescă prin beznă“. Chiar dumnealui confirmă aceasta, spunînd tot acolo că „limba română s'a format în Italia după cercetările mai noue (care mîrrog?)“. Și cu puțină șire mai la vale (pag. 954): „limba română și limba italiană sînt 2 limbi deosebite“. De unde, mîrrog, deosebirea dacă s'au format amîndouă laolaltă?

Nu voiu spune nimic despre neolatină. Dier (pentru *Diez*) șcl. voiu aminti numai că dumnealui dăce „că Eminescu s'a născut la 20 Dec. 1849 în satul Ipotesci, precum se fie care bîiat“. Dacă nu altundeva, dumnealui ar fi putut ceti în cartea mea, (p. 154), că poetul s'a născut la 3/15 Ian. 1850, mai probabil la Botoșani.

În sfârșit vor vedea criticii mei că ei pot învăța dela mine nu numai asemenea date (precum a conces acum însuși dl ABC.) dacă numai vor lă a la o parte prejudiciile lor și vor cerceta cum se cade.

Rudov.

Trebuia să se mărginească a critica numai cele-ce se cuprind în program. Privitor la judicatura curială dăce că după a sa părere cestiunea aceasta nu este de cardinală importanță. La tot cazul îi compete camerii să se pronunțe, dacă prin această măsură ce s'ar lua, se va garanta libertatea alegerilor și curățenia mandatelor de deputați.

Cât despre cestiunea naționalităților, dăce că părerea sale privitoare la această cestiune se cuprind în acea parte a declarației, unde spune că are să se conducă de principiul celui mai curat liberalism și că la introducerea administrației de stat de asemenea se va avea în vedere această cestiune.

Se apără apoi de toate atacurile ce i'a făcut opoziția.

Contele *Apponyi* i'a replicat.

Treceri religioase în diecesa Gherlei.

Primim din Șoimuș următoarea scrisoare:

Grăbesc a vă înștiința pe scurt despre pornirile trecerii credincioșilor dela religieuna greco-catolică la cea gr.-oriental din acest ținut.

Poporul din Șoimuș e neclătit în propusul seu de a trece la religieuna gr.-or. din cauza suspendării Dr. lui V. Lucaciul prin episcopul Szabó János.

După-ce a făcut prima însuare în 3 Noemvrie, despre care s'a făcut raport „Tribunei“ pe cale telegrafică, în 4 Noemvrie s'a dus vre o 12 reprezentanți la preotul gr.-or. *Gregoriu Popoviciu* din Buduş, spre a cere informațiuni dela acesta pentru formalitățile ce se potesc la trecere. Neafîndu-l acasă însă, în 8 Noemvrie l'a cercetat din nou și atunci înțelegînd că e dus la Bistrița, câțiva reprezentanți s'a dus și acolo, unde întîlnindu-l au cerut informațiunile de lipsă, dar numitul preot în loc de a le da informațiuni, i'a dojenit în termeni aspri, spunîndu-le că nu se va face pentru ei de scîrbă cu neamul seu, (căci e înrudit deapropoe cu preotul din Șoimuș).

În 13 Noemvrie s'au adunat din nou poporeni și au decis a trimite câțiva reprezentanți la preotul greco-oriental din Sieulmare David Rusu, cu care să se pună în conțelegere în această cauză.

În 19 Noemvrie acești reprezentanți au convenit cu preotul numit, care li-a dat informațiunile de lipsă spunîndu-le totodată, că fiecare familie se facă însuarea separat în fața de 2 martori înaintea preotului greco-catolic.

De atunci încoace în toate ținutele merg familii singuratic dintr-o credincioșii gr.-cat. din Șoimuș și se însuau la preotul lor, că ei trec la religia gr.-or., încât bietul preot nici nu mai scie ce să facă și cum să se ascundă dinaintea lor.

Poporeni au mai decis, ca pe ziua de 22 Noemvrie să trimită o reprezentațiune și la protopopul gr.-or *Simeon Monda* în această afacere.

În satele vecine încă s'a pornit o mișcare de felul acesta între credincioși, și anume în Ragla, Budac, Dumitrița și Șebeșul-de-sus.

Despre cele-ce se vor petrece în viitor, ear' vă voiu raporta la timpul seu.

Correspondentul.

CRONICĂ

Archiducele Francisc Ferdinand în Seghedin. Foile maghiare aduc știrile, că Archiducele Francisc Ferdinand, înainte de începerea călătoriei în giurul lumii, va lua parte la vînătoarele ce vor avea loc în revierul margrafului Alexandru Pallavicini în comitatul Osongrad. Cu acest prilegiu A. S. I. va visita și Seghedinul, unde se fac mari pregătiri pentru primirea sa.

Căsătoria Archiducesei Margareta Sofia. După-cum se anunță din Viena, căsătoria Archiducesei Margareta Sofia cu ducele Albrecht de Württemberg, în urma doliului pentru vîduva regină Olga, va avea loc la începutul lui Februarie.

Noi capelani militari. Au fost numiți capelani în rezervă la honvezi: *Fabritiu Manoilă*, capelan gr.-or. în Szabadhely și *Nicolae Voina*, preot gr.-cat. în Valea-Lupului.

Alegere de preot. Alegerea de preot capelan în Șiria s'a făcut Duminică trecută. Actul alegerii a decurs în cea mai exemplară ordine. S'au prezentat, trei recurenți. *Iancu Ștefănuț*, *Iuliu Bodea* și *Traian Șeulă*. Acest din urmă a fost ales cu totalitatea voturilor la număr 209.

Scire postală. În comuna Sic (otul Solnoc-Dobăca) s' a ocupat postul de magistru postal pe lîngă cautiune de 100 fl. Cu acest post e împreunat un salariu de 150 fl.,

40 fl. pașal de cancelarie și 24 fl. de înmanuare. Cererile sînt a se adresa în decurs de trei săptămîni direcțiunii telegrafo-postale în Cluj.

Convenire socială. Sămbătă în 14/26 Noemvrie va avea aici loc convenirea socială a „Reuniunii române de cântări și gimnastică“ sub conducerea bravului nostru dirigent-cântăreț prof. *Nicolae Popoviciu*. Între puținele ocazii ce se dau publicului român de aici de a se întruni și de a-și petrece plăcut și negenat ocupă convenirea acestora sociale ale reuniunii noastre locale prim. Brașov, 10/22 Noemv. Ler.

Preot condamnat. După-cum se scie, preotul din Komorn, *Molnár*, care refuzase ca să lăbereze certificate constatînd botezarea copiilor născuți din căsătorii mixte, a fost osîndit la o lună de închisoare și la destituție. Tabla regească a confirmat sentința primei instanțe.

Dotățiunea principelui moștenitor al României. Cetim în foile din România: *DI Ghermani*, ministru de finance, va depune îndată-ce se vor deschide corpurile legiuitoare un proiect de lege tîndînd a acorda o dotățiune anuală de 300.000 lei pe an principelui moștenitor, cu ocaziunea căsătoriei sale. Din această dotățiune jumătate va fi rezervată princesei *Maria* de Edimburg.

Corpurile legiuitoare române, după-cum aflăm din foile de dincolo, sînt convocate în sesiunea ordinară a anului 1892/3 pe ziua de 15 Noemvrie.

Din diplomația română. Foile de dincolo anunță: *DI Alexandru C. Catargi*, deputat de Ilfov, a fost numit ministru la Petersburg, post ce era vacant de mai mult timp.

Sciri diaristice. Sămbătă viitoare va apăre în București un nou diar săptămînal în limba franceză intitulat „Bucarest mondain“.

— La 1 Decemvrie viitor va apăre, scrie „Românul“, o nouă revistă literară artistică și pedagogică sub direcțiunea doamnei *Smaranda Andronescu* (Smara). „Alte și Bibluri“, așa e numele noii publicațiuni, va căuta să strîngă în giurul seu toate publicistele cele mai talentate din țeară. Această revistă se va distinge prin regulata aparițiune a ei, o condiție esențială, prin varietatea materiilor și prin serioșitatea articolelor ce va publica.

Căsătoria morganatică. Sămbătă s'a sîrbat la München căsătoria ducelui *Ludovic* de Bavaria, un frate al împărătesei noastre, cu baletista-elevă dela teatrul Curții, domnișoara *Antonia Barth*. Ducele *Ludovic*, astăzi de 61 de ani, contractase în anul 1857 o primă căsătorie morganatică cu baronesa *Wallerste*, fosta actriță *Eurietta Mendel* din Darmstadt. Din această căsătorie s'a născut soția contelui *Enric Larisch*. Baronesa *Wallerste* a murit în anul trecut.

Incidentul dela Sulina. La scirea lui „N. Fr. Pr.“, înregistrată și de noi, despre incidentul dela Sulina, „*Timpu*“ din București observă următoarele: Data sub această formă, scirea nu este tocmai exactă. Guvernul rus s'a plîns necontent în contra măsurilor de carantină ce guvernul nostru a fost silit să iee, pe motivul că aceste măsuri jignesc comerțul rus. Dar' acest motiv nu putea face pe guvernul român să-și negligeze datoriile sale față cu starea sanitară a țării, ear' pe de altă parte toate măsurile luate de guvernul român au fost luate cu înțelegerea comisiunii dunarene.

Organizarea gendarmeriei în România. Foile din București scriu: *DI ministru* de interne a elaborat în înțelegere cu dl ministru de război un proiect de lege relativ la înființarea gendarmeriei rurale. Proiectul prevede o aplicațiune treptată spre a se asigura o recrutare aleasă întregului corp al gendarmeriei.

Ministrul plenipotențiar turcesc la București. Cetim în foile din România știri nouă astăzi aici: Guvernul turcesc a numit pe *Chemseddin Bey* ca ministru al Turciei în București. *Chemseddin Bey* în o cunesce pe *Blaque Bey*, care din cauza sănătății sale sdruncinate a fost nevoit a se retrage din funcțiunea de ministru al Turciei pe lîngă guvernul nostru.

Adresă de mulțumită. Reuniunea studenților universitari din Belgrad a hotărît să trimită o adresă de mulțumită deputaților *Eim* și *Masaryk* pentru apărarea dreptului poporului sîrbesc în Bosnia și Erțegovina cu prilegiul delegațiunilor austro-ungare.

Un discurs al Papei. În viitorul consistor, Papa va pronunța un discurs important, cu aluși asupra situației sale în Italia, care a devenit intolerabilă.

Omorîți de tren. Lîngă gara Brunn, un tren de marfă a tăiat o trăsură în care se aflau o mamă și 2 băieți. Toți trei au fost omorîți.

Afacerea Panama. Această afacere, care preocupă actualmente opinia publică în Franța, a dat naștere la discuțiuni vii în camera franceză. Se scie că ministrul de justiție francez a ordonat cercetare în contra persoanelor amestecate în afacerea din cestiune. Lucrul acesta a dat prilegiu boulangistilor și presei la acuse în contra lui *Floquet* și mai pe urmă la o interpelare în cameră. În ședința dela 21 c. camera s'a ocupat cu această interpelare. Interpelantul, *boulangistul Delahaye* luînd cuvîntul, acuză înainte de

toate pe președintele *Floquet*, că în calitatea sa de ministru-președinte, în 1888, ar fi constrîns pe *Ferdinand Lessps*, unul dintre persoanele amestecate în afacere, să plătească 100.000 fr. pentru un diar, alți 100.000 fr. pentru un alt diar și 100.000 fr. pentru scopuri electorale. Vorbitorul atrage apoi atențiunea și asupra altor sciri, după care un ministru de odinioară, acum răposat, a pretins 400.000 franci, ear' un membru al comisiunii, care a examinat proiectul, a primit 200.000 franci. Cuvintele acestea au produs o larmă colosală. Strigăte de: „Nume, cine sînt hoții?“ răsuna din toate părțile. *Boulangistii* mai ales aclamau pe vorbitor, republicanii băteau pe pulturile meselor strigînd în continuu: „Să se numească nume“. Președintele *Floquet* a îndrumat la ordine. *Boulangistii* au strigat: „*Oher Floquet* să răspundă de pe tribună, căci pe el l'a acuzat“. Înterupt în continuu de larmă, vorbitorul a desoris cum societatea, al cărei agent principal a fost *Arton*, a cumpărat voturi. Vorbitorul a numit pe răposatul baron *Reinach* ca șeful sindicatului pentru coruperea guvernului. 150 de membri ai parlamentului au primit cu totul 3 milioane. Vorbitorul insistă ca guvernul să numească o comisiune care să ancheteze faptul. Guvernul a spriginit propunerea lui *Delahaye*. În urmă a decis să se numească o comisiune de anchetă de 33 membri. S'a desbătut apoi modul numirii membrilor comisiunii. Aci s'a incins o desbaterie vie. Camera a hotărît apoi cu 311 contra 243 voturi ca membrii să fie aleși prin scrutiniiu.

General condamnat. Generalul rusesc *Riesenkampf*, care după-cum se scie a maltrat pe comandantul de corp adjutantul general *Svistunoff*, a fost condamnat de către tribunalul marțial la 5 ani muncă silnică pe lîngă perderea rangului, ordurilor și apoi transportarea la Siberia.

Incendiu. Un foc violent a izbucnit la *Cardiff* în Anglia. Bursa comercială și mai multe edificii mari din apropierea docurilor au fost prefăcute în cenușă; pagubele se urcă la 1 milion de franci.

Expoziție de vite

arangiata de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

I. Programul

expoziției de vite ce se va ține Duminică în 27 Noemvrie 1892 st. n. în comuna Avrig.

1. În scopul de a înainta economia de vite, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“ va arangia la 27 Noemvrie st. n. 1892 în comuna Avrig o expoziție de vite împreună cu distribuie de premii în bani.

Expoziția se va mărgini de astă-dată la vite cornute cu excepțiunea caprelor.

2. Expoziția se va ține în ziua amintită, începînd dela 10 oare înainte de amăzi și până la 2 oare după amăzi, când va urma premiarea.

Cât ține expoziția, îndepărtarea vitelor intrate nu se îngăduie.

Expoziția se va ține în grădina parochului *Vasile Maxim* (lîngă capul satului).

3. În expoziție nu se primesc decât vitele locuitorilor din comunele *Săcădate*, *Racovița*, *Sebeșul-superior*, *Sebeșul-infer*, *Porcesci*, *Boița*, *Tălmăcel* și *Brad*.

Pentru vitele aduse de aceste din urmă opt comune se cer pasapoarte în regulă.

Cerînd trebuința, proprietarii au să dovedească, că au ținut înșiși vitele în timp de 1/4 de an cel puțin.

Oile trebuie expuse în grupe de cel mai puțin 3 capete; altcum nu se premiază.

4. Primirea vitelor în expoziție se face prin comitetul arangiator local, care va publica din parte-și dispozițiunile luate. Comitetul poate refusa primirea, însă numai din cauze binecuvîntate.

La fiecare vită, respective grupă de oi se alătură o tăbliță sau bilet, cuprinzînd numărul curent, etatea vitei și numele proprietarului.

5. Exponenții sînt îndatorați a purta înșiși grije de vitele lor și a le da hrana trebuincioasă.

6. Se vor distribui douăzeci-și-unu de premii în suma totală de 65 fl. în argint, dăruiri de reuniune, și anume se vor distribui următoarele premii.

Grupa I. Bovine de prăsilă (rasa indiană și străină).

a) tauri de 3—5 ani: 1 premiu de 7 fl.;
b) vaci de 3—8 ani: 1 premiu de 5 fl., 1 premiu de 4 fl. și 1 premiu de 3 fl.;
c) junci, junice și tăurenci de 1—3 ani: 1 premiu de 4 fl. și 2 premii de câte 3 florini.
d) viței și vițele de 1/4—1 an: 1 premiu de 3 fl. și 1 premiu de 2 fl.

Grupa II. Oi de prăsilă.

A. Rasa stogoșe și țigăie:

a) berbeci și noatini de 1—4 1/2 ani: 1 premiu de 4 fl. și 2 premii de câte 3 fl.;
b) oi de 2—5 ani de fîșat sau cu miei: 1 premiu de 3 fl. și 2 premii de câte 2 fl.

La domnul EMILIAN MICU în Kissoda p. u. Temesvár

[5604] 1—1

se află de vîndare următoarele cărți din biblioteca sa și anume:

1. Alavița suflătoare, Sibiu 1803 4° lips. pag. 49, 50 și 245 până în fine exemplar vechiu. 3.— 2. Antwort auf die Angriffe einiger Romanen gegen die Einheit der Hierarchie. Wien 1851. (Contra Șaguna). 1.— 3. Arătarea că Valahii sau Românii nu s'au de viață Romani de S. (ava) T. (ökölly). Buda 1827, rom. și nemțesc. 3.— 4. Arbore G. G., Noțiuni de Istoria literaturii românești. Galați 1886 1.20 5. Barițiu G., „Observatorul”, 1882, lipsesc nr. 12 și 73, 4.— 6. Barițiu G., anii 1883, 1884 și 1885 legați laolaltă în 1/2 pe. 12.— 7. Barak Ioan, Moartea Polixenii Radac, o domniță născută de Baron Radac în țeara Ardealului, întemplată în 1803, în stihuri alcătuită de I. Barak, translator magistratual din Brașov, manuscris vechiu. 5.— 8. Bobb Ioan, Forma clerului și a păstorului bun cu strădania Preasfințitului domn I. Bobb, vlădica Făgărașului. Blaj 1809, trei părți pag. 552 foarte curate. 5.— 9. Boliac C. Expatriatul, Brașov 1849, nr. 1, 2, 7, 10, 11 și 12 a. 50 10. Bolintineanu D., Poporul suveran, foaie, București 1848, nr. 1, 2, 5, 7, 8. 50 11. Bucovina, Antia învătătură a celor ce vor să învețe carte, cu multe folioare și trebuincioase învătăuri, manuscris foarte vechi leg. în pele. 10.— 12. Bujor A., Dacia Traiană, considerațiuni politice. Roma 1873. 1.— 13. Carte de învătăuri creștinești despre disertațiunea lumii din stele, scripturi culese în limba românească de Ioan Bobb, vlădica Făgărașului, Blaj 1806. 4° 6.— 14. Catechismul mic sau scurta pravoslavnică mărturisire a legii grecești neunite (de sfântul sinod dela Carloveț la 1774 întărit). Viena 1777, în trei limbi, sârbesc, românește și nemțesc, legat, bine păstrat (primul catechism în felul său în limba rom.). 5.— 15. Clain Samuil, Biblia Mare, Blaj 1795 folio 30.— 16. Clain Samuil de Sad, Propovedania la îngropăciunea oamenilor morți, ed. II. Sibiu 1842. 4° 5.— 17. Clain Samoil, Cuvântare despre posturile bisericii grecești a Răsăritului, Buda 1828. 8° 3.— 18. Diaconoviciu Loga C., Ortografia sau dreapta scrisoare pentru îndreptarea scriitorilor limbii românești, Buda 1818 (prima carte de ortografie în limba rom.). 3.— 19. Diaconoviciu Loga C., Epistolarul românesc pentru a face tot felul de scrisori, Buda 1841. 2.— 20. Eucologion adecă molitfelnic, București 1722 (cândva proprietatea lui Patrichie Popescu), exemplar bine conservat complet. 4.— 21. Fabela sau biserica Catacumbelor de N. Wiseman, trad. de teologii din Viena, Viena 1863, pag. 472 3.— 22. Foaia Duminecii spre înmulțirea cea deobște folioare cunoscința, Brașov 1837, lipsesc pag. 7, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 23, 24, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 127, 128, 129, 130, 147, 148 și până în fine. Prima foaie în limba românească ilustrată 2.— 23. Gavra A., Lexicon de conversație religioasă istoricească, Buda 1847 A. B., pag. 46—434 cât au apărut compl. 6.— 24. Gavra A., Cronica Românilor de G. Sincăi, ediție de Buda, 1844 pag. 708—20. 8° broșurată. 4.— 25. Hene Fr. X., Beiträge zur Dacischen Geschichte, Hermannstadt 1836 mit alle beilagen 5.— 26. Jorgoviciu Paul, Observații din limba românească, Buda 1799. 5.— 27. Karkaleki Z., Biblioteca românească, Buda, partea I. și II. 829. 2.— 28. Lexicon românește, latinesc, ungurește și nemțesc, care de mai mulți autori în cursul a 30 ani s'a lucrat (Samoil Clain, V. Colosi I. Corneli, Petru Maior, I. Teodoroviciu, A. Teodori), Buda 1825, pag. 8+VIII+103+771 legat 1/2, pele curat și bine păstrat. 12.— 29. Maior Petru, Propovedania la îngropăciunea oamenilor morți, Buda 1809, legată laolaltă cu Didachii, adecă învătăuri pentru creșterea pruncilor, Buda 1809, legată 4° 8.— 30. Maior Petru Didachii, adecă învătăuri pentru creșterea pruncilor, Buda 1809, separat legată 5.— 31. Maior Petru, Predice sau învătăuri la toate Duminecile și Sărbătorile anului, Buda 1810 și 1811, pag. 625, 3 tomuri laolaltă legate. 15.— 32. Maior Petru, Istoria pentru începutul Românilor în Dacia, ed. I., Buda 1812. 3.— 33. Maior Petru, Animadversiones in Recensionem Historiae de origine Valachorum in Dacia, Buda 1814, tipărită în limba latină. 4.— 34. Maior Petru, Animadversiones manuscris nou latin. 2.— 35. Maior Petru, Reflexiones in responsum recensentis Vienensis ad Animadversiones, Pesthini 1815, manuscris nou. 2.— 36. Maior Petru, Contemplatio in Recensionem in Valachica anticriticam, Buda 1816, manuscris nou. 2.— 37. Maior Petru, Orthographia romana sive latino valachica una cum clavi, puse ca precuventare la lexiconul românesc VIII+103 Buda 1819: 1825. 3.— 38. Murășan Andreiu, Icoana creșterii rele, Brașov 1848 3.— 39. Mangiuca S., Studii limbicești, o sută și una de etimologii revendicate elementului român, ed. II., revădută și îndreptată de însuși autorul, tipărită în „Luminătorul”, 1883 4.— 40. Murășan A., Cincișeci de etimologii de cuvinte bănețenești de origine română, care nu sînt introduse în dicționare revădute și îndreptate de însuși autorul, tipărită în „Luminătorul”, 1884. 2.— 41. Maniu B., Răspuns la broșura „Care sînt literile romane”, Timișoara 1856 1.— 42. Murășan A., Proscrisul roman, dramă, București 1880 1.— 43. Noul testament de Racoți, 1648, Belgrad folio 40.— 44. Neagoe Stefan, calendarul românesc cu litere române și cirile, Buda 1831, cu portretul și tragedia lui Ladislau Corvinul 2.— 45. Nădejde, Istoria limbii și literaturii române, Iași 1886 3.40 46. Poesiile lui A. Pelimon, Iași 1847. 50 47. Povățitorul tinerimii către adevărata și dreapta cetire de D. Lazar, Buda 1826, ed. Z. Karkaleki 2.— 48. Popp Dr. B., Despre tipografiile românești, Sibiu 1838 1.— 49. Pap I. Sălăgian, scurta istorie a credinței Românilor, Blaj 1845 2.— 50. Pap Sigismund, Cuvântări bisericești, Pesta 1847. 2.— 51. Pap Ioan, Învătauri morale, Buda 1847 2.— 52. Papiu Ilarion A., Istoria Românilor din Dacia-superioară, două tomuri, Viena 1851—2 6.— 53. Popa I., Calicul, foaie humoristică-satirică, Sibiu anul I. 3.— 54. Popa I., III, IV și VIII. fiecare cu 2.— 55. Prescurta arătare antiu pentru D-șeu, a doua pentru socotinta lui, a treia pentru legea lui Dumnezeu de Teofan Procopoviciu, arhiepiscopul cetății noue din Moscova (După D. Jarcu, pag. 16 ar fi traducere de Const. Sjuboni, protop. Timișoarei, Viena 1784. 5.— 56. Radu Tempea, Gramatica românească, Sibiu 1797 8.— 57. Rotariu Paul, „Luminătorul”, foie națională, anul I. Timișoara. 5.— 58. Rosiu Teodor., Mitologia popoarelor din vechime, Timișoara 1862 1.— 59. Retorica adecă învătăuri și întocmirea frumoasei cuvântări, Buda 1798 (de Dr. I. Molnár). 5.— 60. Regulament für nichtunirten Geistlichkeit graeci ritus. Vien 1777 (Declaratorul Iliric) folio 6.— 61. Russu I., Icoana pămîntului, 3 tomuri, Blaj 1842, pag. 1060. 6.—	60. Sicriul de aur, carte de propovedanie la morți, Sebeșul-săseșc 1683, manc. lips. titlul precuventare până la foaia a 10, lips. foaia 105, 106, 133, 134, 135 și 157 până în fine (Material bun pentru studiul limbii românești). 5 — 61. Sturza D. Bibliografia numismatică Rom., București 1889 4° leg. 2 20 62. Sfetnicul împăratului tălmăcesce poporului legile cele nou, 1848 3.— 63. Schwarz Gotofredus, Initia Religionis Christianae inter Hungaros Ecclesiae Orientalis adserta Francfurt Lipsiae 4° 6.— 64. Șaguna, Istoria bisericii universale, 2 vol. 1860. 2 30 65. Teodoroviciu I., Moralice sentențe sau folosit. pilde, Buda 1813 2.— 66. Tincovici I., Cântări dumnezeiești, Buda 1815, prima carte cunoscută de colinși la sărbători. 5.— 67. Tincovici I., Înțelepte învătauri sau reguli pentru îndreptarea năravurilor spre folosul pruncilor, Buda 1815 (două opere ale unui autor necunoscut în literatura românească. 4.— 68. Tichindeal D., Sfaturile înțelegerii cei sănătoase, Buda 1802. 5.— 69. „ Epitomul sau scurta arătare a sf. b. Buda 1808. 5.— 70. „ Adunare de lucruri moralicești Buda 1803. 5.— 71. Tichindeal D., Îndreptări morale foarte folosite, Buda 1813, legate laolaltă cu Arătarea despre nise instituituri ale nației române, Buda 1813 fără punerea pe ambele nume ale autorului, ear' din contextul lor e evident, că Tichindeal e autorul lor, ear' Ioan Logofet, neguțatorul din Timișoara a purtat numai speșele tipăririi 5.— 72. Tichindeal D., Fabule filosofice, Buda 1814, ediția I. 5.— 73. Urechia V. A., Patria română, notiță etnografică literatură și istorică, București 1868. 50 74. Urechia V. A., Istoria literaturii române, București 1885 2 50 75. Versiré Animelor' Romane quelor plene de bucurie într' timpinare Illustrissimului și Reveritissimului Dom'no Maximo Manoiloviciu qua Diecesano Episcop' al Temeșii prin Iovan Montano Temeșvár 1833. 2.— 76. (Prima carte cunoscută ce s'au tipărit cu litere latine în Bănat.) Vasiciu Dr. Pavel, Antropologia, Buda 1830. 3.— 77. „ Dietetica, Buda 1831 3.— 78. „ Cuvântare despre ciuma Răsăritului, Buda 1832. 2.— 79. „ Macrobotica sau măiestria de a lungi viața, 2 tomuri, Brașov 1844 2.40 80. „ Neputința și totala ei vindecare, Brașov 1846 2 — 81. Alexandri V., Despot Vodă, dramă istorică, București 1880 1.40 82. Aaron T., Apendice la Istoria lui P. Maior, Buda 1828 2.— 83. Aaron T., Anotări de Istoria Ecclesiastică, Pesta 1850 3.— 84. „ Aurora Română”, foie beletristică, Pesta a. 1864 și 1865 5.— 85. Antonescu G. M., Dicționar român, București 1862 2.— 86. Alexi I., Gramatica Daco-Romana sive Valachica, Viennae 1828 5.— 87. Aschbach Dr., Trajans Steirne Donaubrück, Wien 1858 4° 1.50 88. Analele Academiei-Române din București. a) Seria I-a tom. 3, 1870 (Biografia lui A. Donici) —.60 b) Seria II-a tom. I. 1879, Sesiunea extraordinară 1.50 89. Bojinea D. T., Anticele Românilor 2 vol., Buda 1832/3 3.— 90. Bojinea D. T., Răspundere desgurătoare la cârtire din Halle din anul 1823, Buda 1828 2.— 91. Bemerkungen über die von Bischof B. Moga unterlegte Bittschrift im Jahre 1837 (I. T.) Kronstadt 1890 1.— 92. Bartalis A. Ortus et occasus imperii Romanorum in Dacia mediterranea Posenii 1787 3.— 93. Bárány A., Torontál vármegye hajdana, Budán 1845 5.— 94. Bárány A., Temesvármegye Enklke, N.-Besckerek 1848 5.— 95. Böhm Leon., Geschichte des Temeser Banats, Leipzig (742 pag.) 1861, 2 Bände mit einer Karte 4.— 96. Bolesznay, Die Donaukatharakte (Feestung: Orsova Peth. etc.) Orsova 1871 1.— 97. Babeș V., Causa limbilor și naționalităților în Austria, Viena 1860 1.— 98. „ Biserica Ortodoxă română” (jurnalul Sftului sinod din București anul 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 și 9 a 4 fl.) 32.— 99. „ Biserica și Școala”, foia bisericească a eparchiei Aradului pe anul 1877 și 1878 a 3 fl. 6.— 100. Cornea B., Veterinar de casă pentru cai, vite cornute, oi, porci etc., Gherla 1877 (pag. 283) 1.50 101. Cipariu T., Chrestomatia sau Analecte literare, Blaj 1858 3.— 102. Dio Casiu, „ Istoria Română”, trad. de A. Demetrescu ediția Academiei-Române, București 1878 1.50 103. Dregheci M., Descrierea Bănatului de Griselini, Timișoara 1881 1.— 104. „ Scurtă cunoscință de Pravilă, Timișoara 1861 —.50 105. „ Legile bisericești, Timișoara 1860 1.— 106. Die Sprache der Zigeuner, Leipzig 1887. 1.— 107. Densusianu N., Istoria Făgărașului, București 1885 1.20 108. „ 1885” legată Aron, Istoria limbii și literaturii române, Iași 2 50 109. Diaconoviciu Legea, Vieța Mântuitorului nostru Isus Christos, Buda 1831 (Pag. 326). 4 — 110. „ Gramatica românească, Buda 1823 cirile 4 — 111. De unde nu este reînnoire, roman, trad. Budu, Pesta 1873 1.— 112. Die Römänen der österreichischen Monarchie, 3. Heft, Wien 1850 (petițiunile Românilor din 1848) 1.— 113. Enacean Genadie, Istoria mănăstirii Sinaia, București 1884 1.30 114. Franke H. Dr., Geschichte Traians und seiner Zeitgenossen, ed. II. Leipzig 1840, (pag. 740), legat frumos 4.— 115. „ Foaia literară” de G. Barițiu, Brașov 1838, lips. Nr. 2, 4, 9, 12 și 20 } anbe laolaltă legate 4.— 116. „ Foaia pentru minte, inimă și literatură”, de G. Barițiu, Brașov 1838, lips. Nr. 8, 9, 17, 18 și 19. 4.— 117. „ Foaia pentru minte, inimă și literatură”, de G. Barițiu, Brașov, pe anii 1840, 1841, 1842 și 1861 (complete pe fiecare an cu 4 fl.) 16.— 118. Gavra Alexandru, Monumentul Șincai Clainian, Buda 1844 8° 3 — 119. Griselini, Geschichte des Temesvarer Banats Wien II. 3. 1771. 8.— 120. Goosz C., Studien zur Geschichte und Geografie des Trajanischen Daciens, Hermannstadt 1874, (legată) 5.— 121. Goosz C., Untersuchungen über die Innverhältnisse des Trajanischen Daciens, Hermannstadt 1874 legată 4.— 122. Hohenhausen, Die Alterthümer Daciens 4°, Wien 1775 (ilustrată și broșurată) 7.— 123. Hintz I., Geschichte des Bisthums der gr. n. unirten Glaubensgenossen Siebenbürgens, Hermannsttdt 1851 3 — 124. Hetzel, Geschichte und Statistik der Volksschulwesen der kön. Freistadt Temesvár, Temesvár 1873. 2.— 125. Horga Popoviciu Nicolae, Oglindă arătată omului înțelept, scrisu-s'au neamului la 1801, Buda 1807. (Prima carte cunoscută dela un literat necunoscut din Țeara-Crișului în Seleuș din comitatul Aradului de astăzi (completă și foarte rară) 5.— 126. Hajdeu B. P., Ioan Vodă cel cumplit (oamenii mari ai României 1572—1574) București 1865. 3.— 127. Hajdeu B. P., Elemente critice în limba română, 2 broșuri 1876 2.— 128. Hajdeu B. P., Oltenescile 4 discursuri, Craiova 1884, cuprinde (originile Craiovei) —.80	129. Hajdeu B. P., Columna lui Traian, revistă istorică pe 1883, București, fasciculul 1, 2, 3, 4, 5 și 6 (10 lei) 2.50 130. Jung J., Leben und Sitten der Römer in der Kaiserzeit, (2 Bände), Prag 1883 2.60 131. Jung J., Dr. Römer und Romanen in den Donauländer, Innsbruk 1877 (Leinwandband) 2.40 132. Jericek, Entstehen cristlicher Reiche im Gebiete des Oesterreichischen Kaiserstaats, v. 500—1000), Wien 1865 2.— 133. Király Pál, Ulpia Traiana Augusta Dacia fôvárosa Várhely története, Budapest 1891. 1.50 134. Lukics, A Magyarországi Szerbek és az egyházi Unió, Budapest 1889. 1.— 135. Laurian Treb., Documente istorice despre politică și ieratică a Românilor din Ardeal, Viena 1850 2.— 136. Laurian T., Temeșana sau scurta istorie a Bănatului Timișan, București 1848 3.— 137. Lepturariu românesc de A. Pumnul, Viena 1862/3 tomul I, II, III, a 1 fl. 3.— 138. „ Lumina”, foie bisericească a dieceșei aradane pe toți 4 ani, Arad 1872, 1873, 1874 și 1875 (legată) 12.— 139. Mangiuca S., Căldar roman pe 1882 și 1883 (2 vol.) 1.50 140. Manliu, Curs de literatura română, București 1881 2.— 141. Manductor pentru învătaorii scholasticesti sau îndreptare către cuvicioasa împlinire a direcțoriei învățatoresci, Buda 1818, pag. 228 8°, (unică în felul său și bine păstrată) 5.— 142. Murgu Euthim, Wiederlegung der Abhandlung, Beweis dass die Walachen nicht Römischer Abkunft sind, Ofen 1830, (foarte rară). 3 — 143. Marienscu A., Balade, tomul II, Pesta 1867 tom I 1859 1.70 144. Mihaescu S. C., Influența luminii asupra vieții (op filosofic), București 1871 1.— 145. Márki S., Bihári Román irók, N-Várad 1881 1.30 146. Mezey C., Értekezés a Román irodalomból, Eger 1865 —.40 147. Munk E., Der Kurort Herkulesbad, Wien 1871. 1.— 148. Milleker F., Geschichte der kön. Freistadt Werschetz (2 B. und Karten), Budapest 1886 5.— 149. Manert C., Res Trajani ad Danubium, Norimberg 1793, cu mapa 5.— 150. Noul Testament de Șaguna, Sibiu 1867 1.— 151. Neofit, Vieța Sfântului Vasile-cel-nou, București 1814 4° (cu cirile) 3.— 152. O lacrimă ferbinte de Suluțiu, Brașov 1877 3.— 153. O voce serioasă în oara supremă, Budapesta 1878 1.— 154. Oltványi, A csanádi püspök megye rövid története, Szeged 1867 1.20 155. Odorescu I. A., Bibliografia Daciei, București 1872 1.— 156. Pumnul A., Privire peste moștile monăstirești din Bucovina, Cernăuți 1865 1.50 157. Pravila bisericească de Govora, ed. II., București 1884 1.50 158. Popfiu Iustin, Preparațiunea trupurilor morților, Gherla 1877 1.— 159. Pop Gr., Conspect asupra literaturii române, tomul I. 1875, tomul II. 1876 (gag 161) 3.— 160. Pușcariu I. v., disertațiune despre împărțirea politică a Ardealului, Sibiu 1864 3.— 161. Pușcariu Ilarion, Documente pentru limbă și istorie, tomul I, Sibiu 1889 2.— 162. Pop G., Geografia Bănatului, Lugoj 1864 —.50 163. Pop G. László, Istoria Daciei antice, Cluj 1855. —.50 164. Preyer I., Monografie der kön. Freistadt Temesvár, Temesvár 1853 3.— 165. Paretz, Arad vármegye és város ismertetése 4°, Budapest 1874 2 — 166. Papiu I., Cuvântări funebreale, Gherla 1875 1.20 167. Pesty Fr., A Szörény Vármegye története, Budapest 1878 7.— 168. „ Az eltűnt régi vármegyék (2 vol.), Budapest 1880 3.50 169. „ A szörényi Oláh kerületek, Budapest 1876 1.— 170. „ A Temesi Bánság, Budapest 1868 1.— 171. „ Die Entstehung Croatiens, Budapesta 1882. 1.— 172. Russu V., Suspinele Silvelor, Carlsruhe 1872 1.— 173. Stănescu B., Căldarul babelor pe anul 1871. Arad —.30 174. Schuller J., Die Römänen und ihrer Sprache, Hemannst. 1855 —.50 175. Schwiker Dr. J., Geschichte der Temeser Banats, B.-Pest. 1872 3.— 176. Suplex libelus Valachorum 1791 Claudiopolis 1791 5.— 177. Șincai G., Cronica Românilor, 3 vol., Iași 1853 4° 10.— 178. Ševič M., Dositeiu Obradovics, biografie, Neusatz 1889 1.— 179. Tocilescu Gr., Dacia înainte de Romani, București 1880 7.— 180. „ Istoria română, 1885 —.50 181. Torma K., Dacia felosztása, Kolozsvárt 1863 —.50 182. Temesvár sz. kir. város helyrajza, Schäffer, în limba maghiară și germană, 1882 —.50 183. Triumful creștinismului de Muscelean, vol. I., București 1874 1.— 184. Testamentul cel vechiu studiat duce la cel nou, de N. Scriban, București 1870 1.— 185. Történelmi és régészeti értesítő; A délmagyarországi történelmi és régészeti muzeum társulat közlönye, dela anul 1875 până la 1892 pe 17 ani. (Analele societății istorice arheologice ale muzeului din Timișoara despre care au raportat anii trecuți dl. G. Barițiu Academiei-Române din București. Pentru Români bănețeni foarte interesante), — pe 17 ani, fiecare an 4 fl. preț org., eu le dau cu 2 fl. unul 34.— 186. Umgang mit Kindern, J. Ewald, Wien 1822 50.— 187. Vuia I., Fragmente din Istoria pedagogiei din Arad, Panciova 1887 —.50 188. Vulcan I., „Familia”, foie enciclopedică și beletristică, Pesta, pe primul an 1865 5.— 189. Vulcan I., Columba, roman de A. Dumas, Pesta 1865 2.— 190. „ „Familia”, foie beletristică pe 1868, Pesta 5 — 191. „ „Cavalerii nopții”, 5 vol., 1870/1 6.— 192. „ „Novele, 3 volume, 1872/3, Pesta 3.— 193. „ „Sclavul amorului, 3 volume, 1873/5 5.— 194. „ „Tanda-Manda, almanach umor. pe an. I. 1865, Pesta —.50 195. „ „Căldarul umoristului, an. II. 1866 —.50 196. „ „Căldarul „Gurei Satului”, an. IV. 1869 —.50 197. „ „ „ „ „ an. V. 1870 —.50 198. Vlad A., A román nép és ügye, Lugoson 1863 2.— 199. „ „Cuvântări dietale, Lugoj 1865 —.50 200. Zahn Constantin der Grosse und die Kirche, Hanover 1876 —.50

Adaus important pentru completări:

Afară de acestea mai am numere singuratiche de foi și anume: „Albina”, „Biserica și Școala”, „Calicul”, „Gazeta poporului”, „Luminătorul”, „Observatorul”, „Lumina” Arad, „Concordia”, „Federațiunea”, „Revista teologică” (Iași), „Preotul Român”, „Transilvania” Sibiu, „Patria” Budapesta, „Gazeta Transilvaniei”, „Foaia pentru minte și literatură”, Barițiu, Brașov 1841, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1852, 1854, 1859, 1860, 1861, 1863. „Familia”, Budapesta și Oradea-Mare, pe mai mulți ani.